

La Il·lustració i el Neoclassicisme

Literatura catalana III

La Il·lustració

- El segle XVIII és un període de molts altibaixos socials, polítics i econòmics.
- Guerra de Successió (1701-16)
- Pèrdua dels territoris de la Catalunya Nord (1659 - Tractat dels Pirineus i de Menorca – Tractat d’Utrecht)
- Decret de Nova Planta
- Pèrdua de protagonisme i de capacitat generadora d’una mentalitat liberal.
- Aturada de l’expansionisme econòmic de la burgesia quan a Europa té lloc la revolució burgesa.
- Tot plegat fa que sigui un dels segles més estèrils.

La Il·lustració

- En el pla polític, la Il·lustració representa la lluita de la burgesia per aconseguir l'hegemonia de la producció capitalista i fer la seva ideologia predominant.
- En el pla artístic hi ha la voluntat de crear una nova moral i consolidar un nou saber caracteritzat per la seva utilitat (literatura de viatges, enciclopedisme...)
- Interès pel comportament humà basat en la raó. Estudi de tot allò que és demostrable i útil.
- La producció literària en català en aquest període és molt reduïda i, molt sovint, centrada en textos de crítica filològica i anàlisi històrica.
- En la segona meitat del segle XVIII destaquen els estudis tècnics i ressenyes sobre disciplines del saber diverses.

La Il·lustració

- La il·lustració marca, des del punt de vista tractat, una insinuació de la Renaixença amb estudis sobre la llengua, la literatura i la història.
- Entre els il·lustrats més destacats a Catalunya i València hi havia nombrosos jesuïtes, expulsats
- L'activitat a la segona meitat del segle XVIII és molt important, però es duu a terme en castellà.

La Il·lustració

El Baró de Maldà (1746 – 1819)

- Rafael d'Amat i Cortada és un dels màxims representants de la prosa narrativa amb el seu *Calaix de sastre*. Es tracta de 71 volums manuscrits (1769-1816), on s'expliquen les seves experiències, viatges. A vegades es parla de la seva tasca “periodística”.
- Resulta una crònica excepcional de la vida barcelonina amb descripció de personatges, costums, festes...
- Hi ha una intenció literària en les narracions, amb un estil viu, divertit i una llengua col·loquial farcida de castellanismes.
- Ajuda a resseguir l'estat de la llengua, la cultura, la literatura i els costums.

ANADA A MONTSERRAT (1793)

... Hem arribats a Martorell a 3 quarts de 9 tocats. Y traquejats de allò fort, per pasar los coches per tant de pedruscall en los carrers. Abans de arribar a la Plasa del Pou, hem desencotxat a l'Hostal dels Tres Reys, que és prou bon hostel, disposant per chocolate. Y los cocheros en donar lo corresponent pienzo a las mulas. Y la demás família en cumplir alguns encàrrechs.

Yo havia pres chocolate abans de eixir de Esplugas, però, ab tot, he fet *duplex* y algun altre me ha fet companyia, sent una beguda o *potus* que no carrega el ventrel, y menos templat lo calor del chocolate ab un bon got de aigua fresca.

Antes hem pasejat per lo carrer y arribats a la iglésia, tornant- nos-hen luego después a l'hostal per ambucar-nos lo xaculatet, que no me ha causat novetat al ventrell lo tornar-ne a pèndrer.

Hem eixits de Martorell y dret al pont de fusta, seguint lo camí directe, arbolejat, fins a girar al de la dreta, al costat de la hermita de Nostra senyora de Pontarró. Y per amunt, fins a girar al camí a la esquerra, dret al poble de Abrera, que, antes de sa pujada al poble, veyent-se lo campanar quadrat ab rajolat de València, hem desencotxats tots, per convenir aixís, per causa de la desigualtat del terreno, algo difícil rampa per lo tant pendent, ab ragueronets de aigua, y treballosa pujada per lo bestia.

Hem caminat fent alguns saltirons, havent-nos, ab tot, mulladas poch o molt las solas de las sabatas. Y, acabats de pujar aquell tros de mal camí nos hem ficats al coche. Y endevant, fins a tornar a baxar, a la riera de Magarola, que hem fet lo mateix, sent llavoras cerca de las dotse, no atravesant-se'ns cap sis o as, fora de tenir que baxar del coche en estos dos pasos difícils de Abrera y riera de Magarola.

Luego, proseguint la carretera, plens tots aquells camps de arbres olivers, hem vist a l'empinat campanar de la famosa vila del [Vuit de Orus](#). Ay!, vull dir de [Esparguera](#). que luego nos hi som entrats, tremolant bé los coches per aquell carrer traveser y, en seguida, per aquell tant llarch, fins a mitg lloch, en la primera plasa, ahont és lo hostel, al qual hem baxat per dinar.

El Neoclassicisme

- Neix a França a la tercera part del segle XVII.
- Es caracteriza pel rigor en les formes i la moral per sobre del sensualisme barroc.
- Suposa un retorn al món clàssic, a l'heroisme i el concepte d'emperador.
- Els gèneres preferits són la poesia (faula didàctica i sàtira) i el teatre (comèdia de caràcters i tragèdia).
- Entre els escriptors més destacats en llengua catalana es troba Joan Ramis (1746-1819)

Neoclassicisme

Joan Ramis (1746-1819)

- Introdueix el corrent neoclàssic als Països Catalans.
- Viu a la Menorca sota domini anglès. Escriu en català i en llatí, tot i que després ho farà en castellà quan els Borbons recuperen el domini de l'illa.
- Escriu tres obres dramàtiques: Arminda (1775), Rosaura (1783) i Lucrecia (1769), ambientada a la Roma clàssica, amb una estructura perfecte, tant pel ritme dels versos com per la caracterització dels personatges.